

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen
Datum 2018-01-18
Dnr VON 2018/0007

Till Vård- och omsorgsnämnden

Fördelning av statliga stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen

Sammanfattning

Regeringen har uppdragit till Socialstyrelsen att administrera, fördela medel och löpande följa upp satsningen på en ökad bemanning inom äldreomsorgen under åren 2015 – 2018. Den totala satsningen är knappt 2 miljarder för 2018. För Österåkers kommun avser det drygt 5,9 mnkr som ska fördelas under året.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Efter ansökan kan följande belopp rekvireras:

Till särskilt boende:

Belopp kr	Enhet
1 285 000	Enebacken, Temabo AB
500 000	Solskiftet, Produktionsförvaltningen
571 000	Muskötvägen, Förenade Care
371 000	Vårdbo, Attendo
257 000	Korttidsverksamhet, Enebacken
343 000	Smedbygården, Redolaris AB
300 000	Norrgårdshöjden, Humana
143 000	Kantarellvägen, Attendo
3 770 000	Totalt

Till utförarna av hemtjänst:

Belopp kr	Enhet
190 000	Ljusterö hemtjänst, Produktionsförvaltningen
181 000	Nattpatrull, Produktionsförvaltningen
423 000	Olivia hemtjänst
204 000	Hemtjänstkompaniet
326 000	RO Omsorg
345 000	Buhres hemtjänst
462 000	Ersta Hemtjänst
83 000	Omsorgsfamiljen
2 214 000	Totalt

Tjänsteutlåtande

Bakgrund

Stimulansmedlen fanns tillgängliga för andra halvåret 2015 och fördelades då till de särskilda boendena. För 2016 var ambitionen att även utförarna av hemtjänst skulle få del av medlen. Det fanns en viss problematik i hur dessa medel skulle fördelas inom hemtjänsten då brukarens behov är tillgodosett utifrån biståndsbeslutet och bemanningen anpassas till detta.

Vid fördelning av medlen för 2016 användes en modell som i korthet innebar att stimulansmedlen fördelades utifrån antalet brukare med omvårdnadsinsatser vid ett visst datum, den 31 januari 2016, och redovisades vid sidan av själva biståndsbesluten. Medlen skulle användas för sociala aktiviteter utöver de biståndsbedömda så som promenad, fikastund i hemmet eller dylikt. Modellen användes vid 2017 års fördelning av stimulansmedlen.

Inom särskilt boende fördelades medlen i förhållande till antalet platser avsedda för (LOU) eller belagda med Österåkersbor (LOV) per den 28 februari 2017.

Förvaltningens slutsatser

Socialförvaltningen rekviderar de medel som står till Österåkers kommuns förfogande hos Socialstyrelsen för 2018: 5 984 243 kronor. Medlen fördelas mellan särskilt boende och hemtjänst i förhållande till omsättningen 2017 vilket innebär 3 770 000 kr till särskilt boende och 2 214 000 kr till hemtjänsten. Villkoren för verksamheterna att använda statsbidraget är att anvisningarnas ska- och börkrav följs.

Inom hemtjänsten föreslås att medlen ska som tidigare år användas för sociala aktiviteter – utöver de biståndsbedömda – till de brukare som har någon form av omvårdnadsinsats. Utgångspunkten är antalet brukare med omvårdnadsinsatser per den 31 december 2017. De var totalt 418 personer. Det är upp till varje utförare att planera och fördela dessa medel till brukarna, som sedan ska rapporteras och redovisas till socialförvaltningen för vidarebefordran till Socialstyrelsen. Observera att det är konsekvenser i form av utökad bemanning som ska redovisas.

Nattpatrullen inom kommunens hemtjänst har uppdraget att utföra biståndsbedömda omsorgsinsatser nattetid. De har också uppdraget att från och med kl 22.30 till och med kl 07.00 ta emot och åtgärda trygghetslarm från samtliga brukare som har trygghetslarm i kommunen. Stimulansmedlen till nattpatrullen föreslås kunna användas för att under natten öka bemanningen med syfte att ge en bättre kvalitet i mötet med brukaren till de brukare som har någon form av biståndsbedömda omvårdnadsinsatser.

Inom särskilt boende fördelas medlen i förhållande till antalet platser avsedda för (LOU) eller belagda platser med Österåkersbor (LOV) per 31 januari 2018:

Belopp kr	Enhet	Platser
1 285 000	Enebacken, Temabo AB	90
500 000	Solskiftet, Produktionsförvaltningen	35
571 000	Muskötvägen, Förenade Care	40
371 000	Vårdbo, Attendo	26
257 000	Korttidsverksamhet Enebacken	18
343 000	Smedbygården, Redolaris AB	24
300 000	Norrgårdshöjden, Humana	21
143 000	Kantarellvägen, Attendo	10
3 770 000	Totalt	264

Tjänsteutlåtande

Medlen till utförare inom hemtjänst fördelas enligt följande:

Belopp kr	Enhet	Kunder
190 000	Ljusterö hemtjänst, Produktionsförvaltningen	39
181 000	Nattpatrull, Produktionsförvaltningen	n/a
423 000	Olivia hemtjänst	87
204 000	Hemtjänstkompaniet	42
326 000	RO Omsorg	67
345 000	Buhres hemtjänst	71
462 000	Ersta Hemtjänst	95
83 000	Omsorgsfamiljen	17
2 214 000	Totalt	418

Nattpatrullens ersättning motsvarade 8,2 % av hemtjänstens kostnader 2017. Samma procentsats används vid fördelning av stimulansmedlen för hemtjänsten (2 214 000 kr). Det ger totalt 181 000 kr i stimulansmedel till nattpatrullen.

Utförarna rekviderar medlen från socialförvaltningen tillsammans med en enkel ansökan med en beskrivning hur verksamheten har för avsikt att använda medlen. En sådan rekvisition ska göras senast 15 mars 2018. Utförare som inte önskar ta del av stimulansmedlen ska också senast den 15 mars meddela socialförvaltningen detta. Utföraren ansvarar var och en för återrapportering av de rekviderade medlen enligt Socialstyrelsens anvisningar. Skulle Socialstyrelsen inte godkänna återrapporteringen är respektive utförare återbetalningsskyldig till socialförvaltningen.

Bilagor

Socialstyrelsens anvisningar för rekvisition av stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen 2018, 2018-01-08.

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Kerstin Odenfelt
Sakkunnig äldre

Anvisningar för rekvisition av stimulansmedel för ökad bemanning inom äldreomsorgen 2018

Bidragets storlek

Statsbidraget omfattar 1 995 000 000 kronor för år 2018. Fördelningen utgår från den sk. standardkostnaden för äldreomsorg i det kommunala utjämnings-systemet. Beloppen framgår av bilagan Fördelningsnyckel 2018.

Vilka kan ta del av medlen?

Varje kommun får i egenskap av huvudman för sin och enskilda utförare verksamhet rekvirera medel enligt ovan. Kommunerna har ett ansvar att se till att alla äldre som behöver hjälp får sina behov tillgodosedda, oavsett vem som utför vården och omsorgen. Kommunerna ansvarar för att informera enskilda utförare som bedriver kommunal verksamhet på uppdrag av kommunen om möjligheten att ta del av stimulansmedlen. Kommunen avgör hur medlen ska disponeras mellan verksamheterna. Både hemtjänst och särskilt boende kan omfattas.

Vad kan ni använda medlen till?

Regeringen anser att äldre kvinnor och män ska ha tillgång till en likvärdig och jämlik äldreomsorg av hög kvalitet oavsett kön, etnisk bakgrund och var de bor. Det är en grundläggande förutsättning för den svenska äldreomsorgen. Stimulansmedlen är avsedda för att öka bemanningen inom den av kommunen finansierade vården och omsorgen om äldre. Syftet är att skapa ökad trygghet och kvalitet för den enskilde. En ökad bemanning kan skapa utrymme för personalen att tillbringa mer tid med den enskilde men också ge större möjligheter för personalen att gemensamt utveckla verksamheten. I linje med de utmaningar som Socialstyrelsen tidigare har påtalat¹ är det önskvärt med en stabil personalförsörjning, som i sin tur bidrar till en ökad kontinuitet i vården och omsorgen om de äldre. Det kan t.ex. ske genom att nyanställa på heltid eller möjliggöra en ökad sysselsättningsgrad i deltidstjänster. Villkoren för att använda statsbidraget är indelade i ska- och börkrav. Skakraven är obligatoriska medan börkraven är rekommendationer. Eventuella avvikelser från börkraven ska förklaras vid redovisningen av medelsanvändningen.

Skakrav

- Stimulansmedlen får endast rekvireras av kommunen som huvudman för sin egen och enskilda utförare verksamhet.
- Stimulansmedlen ska rekvireras senast den 31 oktober 2018.

¹ Socialstyrelsen (2015) Redovisning av uppdraget att utforma en satsning på ökad bemanning inom äldreomsorgen (dnr 5.4-11376/2015)

- Stimulansmedlen får endast användas till personalkostnader som genererats under perioden 1 januari–31 december 2018. Med personalkostnader avses här löner, lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och avtalspensioner.
- Stimulansmedlen får endast användas till personalkostnader för personal som utför stöd och omvårdnad i den av kommunen finansierade vården och omsorgen om äldre.
- Personalkostnaderna får endast avse de personalkategorier som arbetar nära de äldre.
- Kommunerna ansvarar för att informera enskilda utförare som bedriver kommunal verksamhet på uppdrag av kommunen om möjligheten att ta del av stimulansmedlen.²
- Varje kommun ska återrapportera till Socialstyrelsen hur 2018 års medel har använts.
- Kommunerna ska återbetala stimulansmedel som inte förbrukats inom given tid, eller som inte använts enligt villkoren.

Börkrav

- Stimulansmedlen bör användas för vårdbiträden, undersköterskor, sjuksköterskor, fysioterapeuter, arbetsterapeuter, dietister samt arbetsledare på verksamhetsnivå.
- Stimulansmedlen bör användas för anställning av personal som har adekvat utbildning³ och erfarenhet.
- Vid brist på utbildad eller erfaren personal bör arbetsgivaren erbjuda introduktion, handledning och en planering för utbildning av nyanställda för att säkerställa att personalrekryteringen står i relation till kvalitets- och kompetenskravet i socialtjänstlagen (2001:453).

När kan ni använda medlen?

Socialstyrelsen betalar ut medlen under år 2018 och de kan användas till personalkostnader som genererats under perioden 1 januari–31 december 2018.

² Avvikelser från detta skakrav kan i vissa fall accepteras och därmed inte föranleda återbetalningsskyldighet.

³ Med adekvat utbildning för vårdbiträden och undersköterskor avses här:

- Utbildning enligt den äldre studieordningen:
 - den äldre undersköterskeutbildningen om 32 eller 40 veckor, 31 veckors specialkurs,
 - utbildning till skötare i psykiatrisk vård, vårdinriktad kompletteringskurs,
 - tvåårig vårdlinje,
 - mentalskötarutbildning, två eller tre terminer.
- Den äldre gymnasieutbildningen, dvs. treårig omvårdnadslinje eller omvårdnadsprogrammet (kurser om minst 1 350 gymnasiepoäng i karaktärsämnen).
- Den nya studieordningen enligt Vård- och omsorgsprogrammet GY 2011 (kurser om minst 1 400 gymnasiepoäng i programgemensamma karaktärsämnen samt programfördjupning inom geriatrik/gerontologi).
- Vissa specialistkompetenser t.ex. äldrepedagog, Silviasystrar eller personal med högskoleutbildning inom vård- eller omsorgsområdet, som tjänstgör som omsorgspersonal.

Se även Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12) om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre och *Omvårdnadslyftet – Slutredovisning av regeringens kompetenssatsning 2011–2014*.

Villkor för statsbidraget

Villkoren för att använda statsbidraget är indelade i ovan nämnda ska- och börkrav som bygger på regeringens beslut om satsningen den 25 juni 2015 (S2015/4099/FST) och regleringsbrevet den 17 december 2015 (III:18) och den 18 december 2017 (II:8). Skakraven är obligatoriska medan börkraven är rekommendationer. Eventuella avvikelser från börkraven ska förklaras vid redovisningen av medelsanvändningen.

Hur får ni del av medlen?

Varje kommun får i egenskap av huvudman för sin och enskilda utförare verksamhet rekvirera medel genom den blankett som Socialstyrelsen tillhandahåller i ett e-postutskick till varje kommun. Av bilagan Fördelningsnyckel 2018 framgår hur mycket pengar som varje kommun maximalt kan rekvirera för 2018. Endast **en rekvisition per kommun** ska lämnas till Socialstyrelsen. Rekvisitionen ska ha kommit in till myndigheten senast den **31 oktober 2018** och medlen utbetalas vanligtvis inom 15 arbetsdagar. Rekvisitionen ska vara undertecknad av behörig företrädare för respektive kommun.

Vi rekommenderar att varje kommun skapar ett separat konto för stimulansmedlen för att enkelt kunna spåra alla transaktioner och underlätta redovisningen.

Kommunerna föreslås vid behov träffa överenskommelser med enskilda utförare om hanteringen och redovisningen av stimulansmedlen.

Vad gäller för åiterrapportering och återbetalning av medel?

Varje kommun ska **senast den 4 februari 2019** redovisa till Socialstyrelsen hur 2018 års stimulansmedel har använts enligt ett frågeformulär som Socialstyrelsen tillhandahåller senast i december 2018. Redovisningen kommer i huvudsak att innehålla samma slags frågor som för 2017. Varje kommun behöver utse och meddela en kontaktperson för statsbidraget samt underrätta Socialstyrelsen om kontaktuppgifterna ändras under satsningens gång.

Om ni inte har använt hela stimulansbidraget under perioden 1 januari–31 december 2018 ska ni återbetala återstoden till Socialstyrelsen. Ni kan också bli återbetalningsskyldiga om medlen inte används i enlighet med skakraven. Socialstyrelsen hämtar in faktureringsuppgifter via rekvisitionsblanketten.

Bakgrund

Regeringen gav den 25 juni 2015 (S2015/4099/FST) Socialstyrelsen i uppdrag att fördela stimulansmedel för ökad bemanning inom den av kommunen finansierade vården och omsorgen om äldre. Förutsatt att riksdagen beviljar medel för ändamålet avser regeringen att till bemanningssatsningen avsätta totalt 7 miljarder kronor, varav 1 miljard kronor år 2015 och 2 miljarder kronor årligen under åren 2016–2018. Genom regleringsbrevet den 20 december 2016 (II:7 S2016/07779/RS) har medel avsatts för satsningen år 2018. Statskontoret fick i december 2015 i uppdrag att följa upp styrningen, utformningen och arbetssätten i satsningen (S2015/08192/FST). I detta uppdrag beskrivs målet som att höja

kvaliteten inom äldreomsorgen, öka tryggheten för äldre kvinnor och män samt förbättra förutsättningarna för en jämställd, likvärdig och jämlik äldreomsorg i hela landet. En motsvarande skrivning finns i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1).

Mer information

Bevaka uppdateringar om statsbidraget på <https://statsbidrag.socialstyrelsen.se/>.

Kontaktpersoner

Ylva Gårdhagen	ylva.gardhagen@socialstyrelsen.se	075-247 39 11
Anna Ahlm (uppföljning)	anna.ahlm@socialstyrelsen.se	075-247 34 15